

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 Vtrum de una religione possit aliquis transire ad aliam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

bus suis religionem intrare, nec tenetur in seculo remanere, ut procurat unde debitum reddat. Filius autem non tenetur ad aliquid speciale debitum patri, nisi forte in casu necessitatis, ut dictum est.

Super Questionibus 189. Articulus septimus.

ARTICVLVS VII.

Utrum presbyteri curati possint licite religionem ingredi.

In art. 7. aduerte, quod quo episcopi obligentur voto perpetuo super declaratum est. Quod autem solemni, ut hic dicitur, declaratur nunc, quod lato vocabulo dicitur episcopi votum solemne, & non vniuocum: sicut uotum religionis, & sacri ordinis dicitur solemne, ut patet in c. Quod uoti, in Sexto, & de voto & voti redemptione. Sicut lato vocabulo habet uoti episcopi, ut patet dicitur fuit. Cuius signum est, quod sola licentia Papae sufficit ad dissolutionem uinculi episcopi, & non requiritur dispensatio cum tam ardua causa, ut requiritur in dissolutione uinculi religiosi. Maius quoque signum est, quod in voto solemni religionis supra dicitur non posse Papam dispensare, & de voto episcopi dicitur quod licentia eius committitur. Quis quoque intelligat, quod solus Papa in votis perpetuis dispensat, super declaratum est. In ratione ad finem huiusmodi articuli aduerte, quod timor ne desinant presbyteri, & nuptiae, & humilitatis, & similia. Hieronymi ratio est, quia rara est uirtus, & rarus est appetitus efficax illius. Auctoritas autem alibi ratio est, quia homines ex naturalibus suis induriorum conditionibus diuersas habent inclinationes, ita quod non omnes ad eadem inclinantur, sed alij ad contemplationem, alij ad agriculturam, alij ad militiam, alij ad nuptias, alij ad eglebaturam &c. Et propterea non est timendum humano generi, quod aliqua illius pars deficiat.

AD SEPTIMUM sic procedit. Vt presbyteri curati non possint licite religionem ingredi. Dicitur Greg. in pastoralibus, quod ille qui curam animarum suscipit, terribiliter admonetur, cum dicitur. Fili mi, si respondetis pro amico tuo, defixisti apud extraneum animam tuam, & subdit. Respondere naque pro amico, est alienam animam in periculo suae conuersationis accipere: sed ille qui obligatur homini pro aliquo debito, non potest intrare religionem, nisi soluar id quod debet, si possit. Cuius ergo sacerdos possit curam animarum agere, ad quam se obligauit in periculum animae suae, ut quod non liceat ei, praetermissa cura animarum, religionem intrare. ¶ 2. Præ. Quod uoti licet, patet ratione omnium similibus. licet sed si omnes presbyteri habentes curam animarum religionem intrare, remanerent plebes absque cura pastorum, quod esset inconueniens. Ergo ut presbyteri curati non possint licite religionem intrare. ¶ 3. Præ. Inter actus ad quos religiones ordinantur, praecipui sunt illi, quibus aliquis contemplata alijs tradit homini aut actus competunt presbyteris curatis, & archidiaconis, quibus ex officio coepit predicare, & confessiones audire, ergo ut quod non liceat presbytero curato, vel archidiacono transire ad religionem. SED CONTRA est, quod in Decret. 19. q. 2. c. Dicitur in legibus, dicitur. Si quis clericorum in ecclesia sua sub episcopo populum retinet, & seculariter uiuit, si a statu Spiritus sancti in aliquo monasterio, uel regulari canonice saluari uoluerit, etiam episcopo contradicente, cat libet nostra auctoritate. RESPON. Dicitur, quod sicut supra dictum est, obligatio uoti perpetui praefertur omni alij obligationi. Obligari autem uoto perpetuo & solemni ad uacandum diuinis obsequijs, coepit proprie episcopi, & religiosi. Presbyteri autem curati, & archidiaconi non obligantur uoto perpetuo & solemni ad curam animarum retinendam, sicut ad hoc obligantur episcopi. Unde episcopi praesentium non possunt deferere quacunque occasione absque auctoritate

A te Romani Pontificis, * ut hinc extra de regular. & transcurrentibus ad relig. c. Licet. Archidiaconi autem & presbyteri curati possunt libere abrenuntiare episcopo curam eis commissam absque speciali licentia Papae, qui solus potest in votis perpetuis dispensare. Unde manifestum est quod archidiaconis, & presbyteri curatis licet ad religionem transire.

AD PRIMUM ergo dicitur, quod presbyteri curati, & archidiaconi obligauerunt se ad curam agenda subditorum, quam diu retinet archidiaconatus, uel parochia: non autem obligauerunt se ad hoc, quod perpetuo archidiaconatum, uel parochiam teneant. AD SECUNDUM dicitur, quod sicut Hier. dicit contra Vigil. Quamuis a te lingua uiperæ moribus sequissimos patiuntur, religiosi, quibus argumentaris & dicitis. Si omnes se clauerint, & fuerint in solitudine, quis celebrabit ecclesias? Quis seculares homines lucrificat? Quis peccates ad uirtutes poterit exhortari? Hoc in modo si omnes tecum fatui sint, sapiens esse quis poterit? Et uirginitas non erit approbata. Si n. uirgines omnes fuerint, & nuptiae non fuerint, interibit genus humanum. Rara est uirtus, nec a pluribus appetitur. Patet ergo quod huiusmodi stultus est, pura, sicut si aliquis timeret haurire aquam, ne flumen deficeret.

ARTICVLVS VIII.

Utrum liceat de una religione transire ad aliam.

DOCTAVM sic proceditur. Vt quod non liceat de una religione transire ad aliam, etiam archiore. Dicitur n. Apost. ad Heb. 10. Non deferentes collectionem nostram, sicut est consuetudinis quibusdam. gl. qui. si timore persecutioni cedunt, uel propria presumptione a peccatoribus, uel imperfectis ut iusti uideantur, recedunt: sed hoc uidentur facere qui de una religione transiunt ad aliam perfectiorem, ergo uidetur hoc esse illicitum. ¶ 2. Præ. Professio monachorum est archior quam professio regularium canonicorum, ut hinc extra, de statu monachorum * & canonicorum regularium c. Quod Dei timor est: sed non licet alicui transire de statu canonicorum regularium ad statum monachorum, dicitur enim in Decretis 19. q. 3. Mandamus, & uniuersaliter interdiximus, ne quis canonicus regularis professus nisi, quod absit, publice lapsus fuerit, mo-

Super Questionibus 189. Articulus octauus.

In art. 8. eiusdem voluminis quod dubium occurrit, An licentia quae pete e debet canonis eius regularis transire ad monachos clericos, debeat esse obtemperata. Et est ratio dubij, quia ex ratione literae apparet, quod sufficit quod sit petita, quoniam constat esse transiunt ad archiore. In oppositum uero est, quod textus in c. Statutus. 19. q. 3. disponit quod licentia sic obtemperata.

Ad hoc uidetur dicendum, quod restat ille antiquus declaratus est per Innocentium tertium in cap. Licet, extra de regular. in suo simili, dicitur, quod intentio huiusmodi sanctionum non est impedire bonum, sed obuiare leuitatibus & iniurijs: & quod praeterea tenent dare huiusmodi licentiam: Et si non dant, potest licite quis ad meliorem uitam transire. Unde in prohibitione talis licentia petita, & non obtemperata quia iam concedit ei quod illa humiliter petijt, imo declarat potius concessam esse sibi ex propria uia lege charitatis, contra quam nulla sunt iura. Et hoc intelligitur, si certum est, quod non ex leuitate, sed ex deuotione ad archiorem monachorum clericorum uisuspirat. Nam si dubium esset, superioris est iudicium inquirendum, hoc est, requiritur licentia dilectae, petita, & obtemperata, ut in litera ex illa Decretali dicitur. Et similiter requiritur dilectae, petita, & obtemperata, cum ad maiorem melius seruata quis transire uult. Et ratio est, quia transire iste non est ad melius absolute, sed in casu. Regularis est autem quod quidam, etiam si est in casu, a superioribus hauriendum est. Et quia cum quis non ad maiorem, nec melius seruatur, sed ad meliorem sibi transire optat, sicut quod infirmus aut debilis est, transire uult, ut in tertio casu licet ponitur.

In Decret. lib. 3. c. 1. c. licet, & c. 18. 1. ordine.

Non remouere a sine incipit haec c. p. Mala in orbem monstrata, to. 3.

4. dist. 27. q. 1. ad 3. q. 3. ad 2.

6. inter licentis ibidem.

In Decret. li. 3. tit. 31. cap. 5. a medio.

Causa 19. q. 3. c. Mandatum.

etiam hoc nihil aliud
 fit q̄ relaxatio af-
 fectus vite peccate,
 ex causa r̄onabili,
 ideo dispensatio exi-
 gurificatio ē dūm in
 religione q̄s manet.
 si egerit vltimum,
 aut alia relaxatio-
 nis dispensatione opus
 est, & non propria
 debet auctoritate la-
 gioses actus facere.
 ¶ In fine ad ter-
 tium eiusdem articu-
 li, dubitū adhuc re-
 flat, quare habens in
 seculo votū simplex
 religionis, archioris,
 & de facto post p-
 fectus religionem la-
 xioris, non teneat
 ad archiorē, cum ad
 huc sola perita licen-
 tia possit ad illā tra-
 sfire laudabiliter. Ma-
 ioritas siquidē voti
 sollemnis non p̄xi-
 dicat huic p̄cessu:
 sicut maius vincū-
 lū matrimonij, quā vo-
 tū simplicis, impedit
 ad implētiōē voti
 simplicis. Cōtra: nā-
 que q̄ professio in
 minori, nō impedit
 transitū ad maiore.
 ¶ Ad hoc d̄ q̄ aliud
 est extinguere, seu
 solvere vincūlū &
 aliud est sp̄dire exe-
 cutiōē voti Vincū-
 lū autē matrimonij
 & professiōis, reli-
 gione conueniunt in
 hoc, q̄ vtrūque est
 fortius q̄ votum sim-
 plex, & habet rōnē
 alienationis p̄pria
 p̄sona. Et propterea
 vtrūque auferit vin-
 culū voti simplicis.
 Sed differētia est i
 hoc, q̄ vincūlū con-
 summat matrimonij
 nō extinguat, sed spe-
 diū voti simplicis
 vim durāte matri-
 monio. Et p̄ p̄ea solu-
 to matrimonio per
 mortē coniugis, tene-
 tur implere prius fa-
 ctum votū. Vincūlū
 autē professiōis nō
 impedit, sed extin-
 guit, seu soluit vin-
 culū voti simplicis.
 Et quāuis possit lau-
 dabiliter transire ad
 archiore prius uero
 appetitā, non tenet,
 quia extincta est ob-
 ligatio illa soluto vin-
 culo simplicis voti.
 Habet autē professio
 nim soluendi vincū-
 lū voti simplicis ex
 eo, quōd fortiori vin-
 culo alienat personā
 profitentis alteri, im-
 mo tali, s. religioni.
 Et hoc intendit au-

nachus efficiatur. ergo v̄ q̄ nō F
 licet alicui transire de una reli-
 gione in aliam maiorem.
 ¶ 3. Pr̄t. Tandiu obligat aliq̄s
 ad implendum quod uouit, q̄-
 diu potest licite illud implere:
 sicut si aliquis uouit continen-
 tiam seruare, etiam post con-
 tractum matrimonium p̄ uer-
 ba de p̄sentī, ante carnalē co-
 pulam tenetur implere uotum,
 q̄ hoc potest facere, religione
 intrando. Si ergo aliquis licite
 potest transire de una religione
 ad aliam, tenebitur hoc facere,
 si ante hoc nouerit existens in
 seculo, quod uideretur esse inco-
 nueniens, quia ex hoc plerūque
 scandalum generari posset. er-
 go nō potest aliquis religiosus
 de una religione transire ad a-
 liam archiorem.
 SED CONTRA est, quōd d̄
 in Decre. 20. q. 4. * Virgines sa-
 cre q̄ si pro lucro animā suę pro-
 pter restrictiorem uitā ad aliud
 monasterium peragere dispo-
 suerūt, ibique commanere de-
 creuerunt, sancta synodus con-
 cedit: & eadem ratio uidetur ef-
 se de quibusdam religiosis. er-
 go potest aliquis licite transire
 de vna religione ad aliam.
 RESPON. Dicendum, q̄ tran-
 sire de religione ad religionē,
 nisi propter magnam utilitatē,
 vel necessitatē non est lauda-
 bile, tum quia ex hoc plerūq̄
 scandalizant illi qui relinquunt:
 tum etiam quia facilius p-
 ficat aliquis in religione quam
 confueuit, q̄ in illa quam non
 cōsueuit ceteris paribus. Vnde
 in collationibus patrum abbas
 Nestorius dicit. * Vnicuiq̄; tri-
 le est s̄m propositum quod ele-
 genit, ut summo studio ac dili-
 gentia ad op̄eris arrepti p̄fectio-
 nem peruenire festinet, &
 nequaquam a sua, quam elegit
 semel, professione discedat. Et
 postea subdit, * rationem affi-
 gnans: Impossibile nanque est
 vnum & eundem hominem
 simul uniuersis fulciri uirtutib.
 quas si quis uoluerit pariter at-
 tentare, in id incidere eum ne-
 cesse est, ut dum omnē sequit,
 nullam integre consequatur.
 Diuersa enim diuersas uirtutum
 opera. Potest tamen aliquis lau-
 dabiliter de una religione tran-
 s̄re ad aliam triplici ex causa.
 Primō quidem zelo p̄fectio-
 nis religionis, que quidem excel-
 lentia, ut supra dictū est, * non
 attenditur s̄m solam altitudi-
 nem, sed principaliter secundū

id ad quod religio ordinat. se-
 cundario uero secundū discre-
 tionem obseruantiarum debito
 fini proportionatū. Secundo,
 propter declinationem religio-
 nis a debita p̄fectione, puta, si
 in aliqua religione archiori inci-
 piant religiosi remissius uiue-
 re, laudabiliter transit aliquis ad religionem
 minorem, si melius obseruetur. Vnde
 in uita solitaria, in qua profectus fuerat
 norem. s. eorum qui uiuunt in locis
 hoc, quod uita eremitica exuperat de-
 xius obseruari. Tertio, propter in-
 billitatem, ex qua intrandum p̄xi-
 test aliquis archioris religionis statu
 set aut seruare statuta religionis
 tribus casib. potest esse d̄ta. Nā in quibus-
 bet quidem propter humilitatem
 re, que tamen ei negari non potest
 flet illam religionem esse archiorem,
 probabiliter dubitetur, est in hoc
 cium inquirendum, ut h̄ extra, de re-
 transeuntibus * ad religionem. Et
 requiritur superioris iudicium in
 tertio uero casu est necessaria dispensa-
 Ad primum ergo dicendum, q̄
 rem religionē transire, non facit
 ptuose ut iusti uideantur, sed de-
 fiant.
 AD SECVNDVM dicendū, q̄ utraque
 nachorum, & canonicorum regulam
 tur ad opera uite contemplatiue, in
 pia sunt ea que aguntur in diuini
 ordinatur directe ordo canonicorum
 quibus per se competit quod sint
 sed ad religionem monachorum non
 perit ut sint clerici, ut habetur in
 & ideo quamuis ordo monachorum
 obseruantia, si monachi essent laici,
 re ab ordine monachorū ad ordinem
 rum regularium, secundum illud
 cum monachum. * Sic uiue in mona-
 sticis esse mereatis. Non autem econ-
 beatur in Decre. 16. q. 1. in d̄c̄r. d̄c̄r.
 nachi sint clerici sacris mysterijs
 nenti id quod est canonicorum
 maiori architudine: & ideo transire
 ordi- ne canonicorum regularium ad
 nachorum, petita tamen superioris
 citur 19. q. 3. c. Statuimus. *
 AD TERTIVM dicendū, q̄ uotum
 quis obligatur minori religioni, est
 uotū simplex, quo quis alit̄ratur
 ni. Post uotum. n. simplex, si contractus
 matrimonij, non d̄zimeretur, sicut
 lemne: & ideo ille qui iam professus
 religione, non tenetur implere uotum
 quod emisit de intrando religionem

In collatio-
 ne 5. cap. 5.
 in princ.
 In collatio-
 ne 14. c. 6.
 q̄ preced.
 art. 6.

ARTICVLVS IX.
 Vtrum aliquis debeat alios inducere
 ad religionem intrandam.
 D NONVM sic proceditur.
 AV̄ q̄ nullus debeat alios
 inducere ad religionē intrandā.
 Mda t. n. beatus Benedictus * in